

Hembygdsbladet

År 2019
Nr 4

Medlemsblad för Vikingstad Hembygdsförening.
Hemsida: hembygd.se/vikingstad
Kontakt: Rickard Fransson Tel 070 5225256
Ansvarig utgivare: Marianne Danielsson

Redaktörer:
Rickard Fransson
Anders Cedergren

Ordföranden har ordet:

Hej Alla ! Nu har hösten kommit med vackra färger i naturen och frostgrader på termometern. Vår höstmarknad blev fantastisk, mycket folk från när och fjärran och vädrets makter som särskilt gynnade oss den dagen. Tack alla som bidrog till detta. Nu ser vi fram emot julmarknaden den 7 december och att den säkert också går bra med sin speciella karaktär.

För övrigt planerar vi för vårt jubileum nästa år 2020. Då är det 60 år sedan vår förening startade. Vi planerar att ge ut en skrift om de sextio åren och om Vikingstad som vår hembygd. Vi har tidigare bett om lite bidrag till detta i form av berättelser - så passa på och tänk efter, det finns säkert minnen man kan komma på att skriva om - många bäckar små o.s.v. Vi räknar med att ha det mesta innehållet färdigt till årsmötet. Lycka till med skrivandet.

Detta är det sista Hembygdsbladet för året och jag får passa på att önska Er alla en god avslutning på år 2019

Vi syns och hörs. Hälsningar Marianne

Den gamla bilden

Gästgivaregården som flyttades till Sättuna byggdes troligen upp efter branden 1752, på platsen där Backgården var belägen. Backgården flyttades österut utmed riksvägen. Troligen undgick Backgården elden.

Bankebergs gästgivargård

1642 fanns ett gästgiveri, krogen Bankebärgh.

År 1649 omtalas krogen "Bankebärgh" att den låg på kronjord. Hur länge den funnits är inte känt. Andra gårdar är Västergården, Östergården, Mellangården och Backgården

På östgötakartan från 1686 låg gästgivaregården och postgården intill varandra norr om gamla riksvägen genom Bankeberg.

1719 Om förhållandena vid Bankeberg

Från landshövding Gustaf Bonde till kronofogde Jöns Glanberg, om Bankebergs krog. Kammarrådet Petter Danckwardt har genom memorial låtit påminna

- 1) att anbefalld och utsynt reparation på Bankebergs krog må bli med timrets anskaffande äntligen fortskyndat medan vintern och föret påstår.
- 2) Att gästgivaren vid Bankeberg icke tvingas skicka förbi de de rätta ombyten till Brink, som skall vara skett, och där igenom hänt, att de få hållhästar han har blir alldeles utkörda och fördärvade, så att han snart ej numera kan ha några hästar.
- 3) Att befallningsman till gästgivarens nackdel inte får anställa stämningar och möten emot gamla bruket och förordningen i nästa by och således bemälte byns åbor tar näringen från honom.

Alltså har jag blivit föranlåten befallningsman sådant härmed vid handen ge, och tillika anbefalla, att han på allt görligt sätt därför sörjer att gästgivaregården Bankeberg behörigen blir förbättrad, gästgivaren i skjutsen understödd, samt eljest i sin bäring befodrad, och att andra hemmans åbor ej något intrång honom däri gör, mindre befallningsman som sådan bör hindra, och så laga att inga vidare besvär däröver inkomma. Linköping den 20 feb 1719

1752 31 oktober brann Bankebergs by varvid 9 hus på Gästgivaregården slukas av lågorna. Gästgivare då var Olof Norling f. 1705 och hustrun Christina f. 1721 Branden startade vid Mellangården och ödelade 54 hus i byn bonings- och uthus bl.a gästgivaregården och postgården.

1817 Vid landsvägen från Linköping ligger Bankebergs gästgivaregård, varifrån skjutsas till Berg 1 ½, Linköping 1, Mjölby 1 7/8, till Målbeck 2 mil, till Sjögestad 1 ¾ och till Skänninge 2 mil, med 8 gästgivarens egna, 6 hållhästar och 81 reservhästar.

1845 Ny gästgivaregård byggs söder om landsvägen, där tidigare Bankebergs Backgård låg. Den som ägde och byggde gården var friherre von Lingen, vilken förmodligen arrenderade ut den till A.P Andersson, "bonn på Druvan"

Gästgivaregården som byggdes 1845. Vykort stämplat 1910.

En renovering utfördes på 1870-talet. Gästgivaregården bestod av 11 byggningar bland andra två flyglar. Den östra innehöll bank och speceriaffär (fram till 1888) samt televäxel, i den andra västra flygeln fanns en "Win & Sprithandel" kallad Brännvinsboden Stenfoten. Huruvida namnet Stenfoten var officiellt eller ej är obekant. Namnet stämmer ju väldigt bra in på var brännvinsboden var belägen, nämligen i flygelns stenfot. Ovanför dörren står att läsa "Win & Sprithandel".

Gästgivaregårdens flyglar.

Medicinalrådet Magnus af Pontin 1781-1858 berättar.

Bankebergs gästgivaregård. Detta ställe, en den fulaste bondby för få år sedan, har nu upprest sig till en så väl ordnad och städad anläggning, som någon av dess bästa kamrater i riket. Ett nytt välbyggt trähus, på den högsta platsen där funnits att tillgå, med en inom stora fönster och slika rutor gardinförsedd övre våning och i den nedre en källarsal med dukade småbord, tävlande i snygg utstyrelse med vilket Stockholms utvårdshus som helst, t.o.m. vad skänkmamsellen beträffar. Med allt detta misstänkte jag dock, att krogen väl skulle gömma sig någonstades; men fann i stället en annan enkel sal, där 10 à 12 karlar, gårdens drängar, sutto omkring ett snyggt frukostbord.

1834 – 47 arrenderar ägaren till Västergården, Anders Jonsson lantbruket på Gästgivaregården.

1855 upphör gästgiveriets skjutshållning och vid auktion den 30/6 skulle försäljas 24 st yngre samt äldre, bättre och sämre hästar samt ett flertal vagnar och kärror och även byggnadsmaterial och ved. 12 à 15 svinkreatur av utmärkt ras.

1857 blev Valkebo härads skjutsskyldiga bönder ägare till gästgivaregården.
1/2 mantal St.Folåsa Rusthåll som ägdes av Alfred Andersson och Carl Jonsson
1/4 mantal Piparebo som ägdes av änkan Anna Stina Andersdotter
1/2 mantal Rappestad Murgård , 1/8 mantal som ägdes av Carl J. Carlsson
1/2 mantal Slycke Källgård som ägdes av omyndige Peter Bengtsson
1/8 mantal Solmark som ägdes av Nils Persson, 1 mantal Slycke Övergård

Mantal= en gårds avkastningsförmåga(beskattningsförmåga).

De bildade bolag som drev verksamheten till 1893. Då såldes gården på auktion till godsägare J.W Peterzén på Sköldstad för 33 500kr. Han var dansk och kanske var det därför som gården också fick eget mejeri och bryggeri.
Gästgiveriet i Bankeberg, hör till våra äldsta och det tycks varit i drift till 1914.

1857startar skjutsstationen på Mellangården och verksamheten fortsätter med hästar fram till 1923.

1873 kom järnvägen till Bankeberg och innan dess var Bankeberg en bondby som mest var känd för sin gästgivaregård där det ofta gick ganska vilt till med dryckenskap och slagsmål.

1910 Gården köps av K.J. Nilsson, nuvarande ägarnas farfar för 40.000 kronor
1923 – 24 är Filip Nilse entreprenör med en bil, för Bankebergs skjutsstation. Nils Palm var först kusk och tog sedan över bilen och bedrev taxirörelse fram till 1946
1925 Karl Nilsson, son till K.J Nilsson övertager gården.

1952 Per-Inge och Karl-Erik Nilsson, söner till Karl Nilsson övertager gården.
Numera har ett flertal bostadshus byggts på Gästgivaregårdens tidigare ägor. Gästgivaregården är bebodd av Per-Inge och Karl-Erik Nilsson.

12 okt fälldes ett flertal torra och döda träd på Hembygdsgården. Två trädfällare hade engagerats och ett flertal medlemmar deltog i uppröjning och bortforsling av ris. De grova stammarna sågades i 3 meterslängder och hämtades senare av Anders Nilsson att använda som bränsle. Än finns det ris och ved att hantera i trädgården.

Julmarknad

Vikingstads Hembygdsgård
Lördag 7 dec Klockan 11-15

Mer än 15 knallar säljer ägg,
honung, struvor, korv, bröd, kalvdans, barnkläder,
smycken, karameller, fisk, mm

Julloppis. Skinklotteri.
Kaffeservering inomhus!
Välkomna!

Vikingstads Hembygdsförening och Studieförbundet

28 aug Höstens byvandring bestod denna gång av ett besök på Vikingstads brandstation eller bibrandstation som den kallas numera, där jourhavande deltidbrandmän berättade om de F I P bilar, Första Insats Person, som är till förfogande här i Vikingstad. Bilarna har mycket brand och räddningsutrustning som kan behövas vid en första insats vid brand eller olycka innan hjälpenheterna från Linköping anländer. En intressant guidning om vår räddningstjänst.

21 sept Höstmarknaden på Hembygdsgården var i år väldigt välbesökt i det vackra höstvädret. Knallarna var nöjda med sin försäljning och kommer säkert tillbaka. Skolklasser som sålde hembakat bröd fick en bra förstärkning till klasskassan. Våra populära våfflor och kolbullar hade strykande åtgång. En stor hoppborg för barn var väldigt populär och välbesökt. Och det var gratishopp. Ett flertal lotterier såldes och två lyckliga vinnare fick flyga gyrokopter över Vikingstad.

Vi tackar alla knallar och funktionärer och besökare för en väl genomförd marknad.

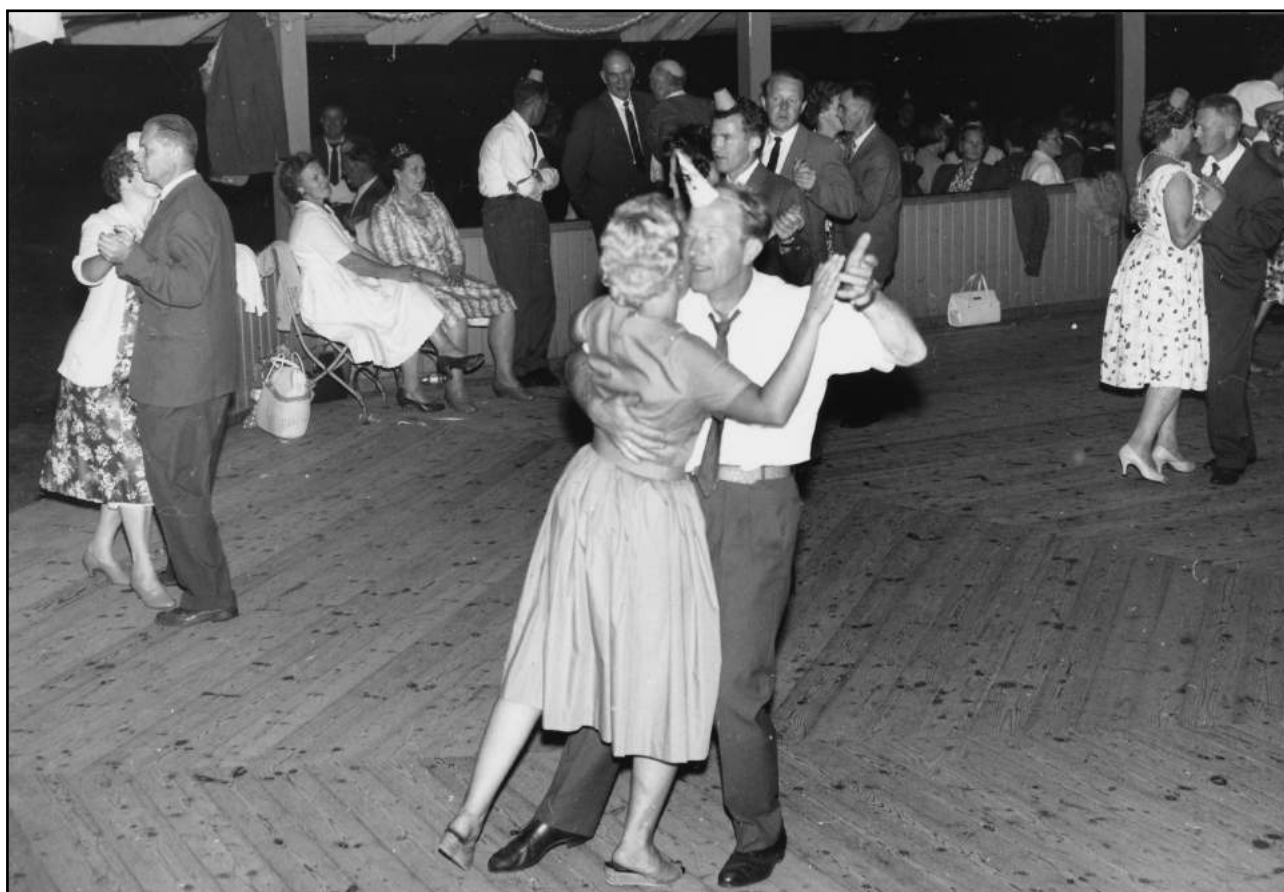

1960 – 2020 Vikingstads Hembygdsförening 60 år.

Vill ni vara med att fira och har ni idèer på hur vi ska fira, så kontakta styrelsen. En jubileumskommittè finns nu som ska försöka fixa till en skrift om de 60 åren. Vill du vara med och skriva eller har bilder kan du kontakta v.ordf Rickard Fransson Inget bidrag är för litet!

Valberedningen:

Valberedningen meddelar. Vi vill ha hjälp med att föreslå personer som kan tänkas väljas in i Hembygdsföreningens styrelse vid årsmötet 1 mars 2020 En efterträdare till Gunnar Månson, med sina 17 år som kassör, är av största vikt. Vill du vara med och bevara och utveckla Vikingstads Hembygdsförening så är du välkommen.
Christer Bågenmark 070 249 00 39 Christer Sandwall 073 969 28 00

En nöjesbild. Sven Andersson dansar i förgrunden.
Kan det vara Solmark på 50-talet?

Kommande aktiviteter i Vikingstads Hembygdsförening

Lö 7 dec kl 11-15 Julmarknad på Hembygdsgården.

Även om loppis och kafé är slut på torsdagarna så träffas vi i Skjutshållet Gröna Villan på torsdagsförmiddagar. för prat och fika. Vi välkomnar er dit naturligtvis.

Årsmöte söndag 1 mars kl 17 2020 i Missionskyrkan.

1 mars sista inlämning av bilder och manusstopp till jubileumsskriften.

Planering av nästa års aktiviteter pågår, och vi vill att ni hör av er med förslag på program och utflykter.

Vill du bli medlem i Hembygdsföreningen?

Medlemsavgiften är 140 kr/år, kontakta någon i styrelsen.

Du som är medlem, värva gärna nya till föreningen. Vi vill se flera yngre medlemmar. Hembygdsföreningen välkomnar alla som vill lära och värna om hembygden.

Gott nytt år önskas alla i vår närhet och i hela bygden!

Vi reserverar oss för eventuella faktafel.

Meddela oss gärna om vad ni vill läsa eller om ni har något som ni vill att flera ska få läsa. Bilder uppskattas mycket, om vi kan få ta del av dem.

Manusstopp 2020 Nr 1 18januari Nr 2 25 april Nr 3 25 juli Nr 4 17 oktober

Aktiviteter utföres i samarbete med Studieförbundet.

